

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการได้รับสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 วิธี ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary study) โดยศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ คือ ตำรา เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการศึกษาให้สมบูรณ์

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงาน/องค์กร และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนผู้สูงอายุ ระหว่างปี 2549-2550

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้บริหารหน่วยงาน/องค์กร และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนผู้สูงอายุ ระหว่างปี 2549-2550 จำนวนทั้งสิ้น 176 คน ประกอบด้วย

หน่วยงานภาครัฐ หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นกรม ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนผู้สูงอายุ 14 องค์กร จำนวน 28 คน

องค์กรภาคเอกชน หมายถึง องค์กรที่มีเจ้าของส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนผู้สูงอายุ 25 องค์กร จำนวน 50 คน

องค์กรผู้สูงอายุ หมายถึง หน่วยงานเกิดจากการรวมตัวกันของผู้สูงอายุ โดยได้ดำเนินการเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนผู้สูงอายุ 49 องค์กร จำนวน 98 คน (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1
แสดงประเภทองค์กรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทองค์กร	จำนวน (องค์กร)	ประชากรที่ศึกษา (คน)
หน่วยงานภาครัฐ	14	28
องค์กรภาคเอกชน	25	50
องค์กรของผู้สูงอายุ	49	98
รวม	88	176

ประชากรจากกลุ่มตัวอย่างที่เก็บทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนผู้สูงอายุของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และองค์กรผู้สูงอายุ จำนวน 176 คน โดยส่งแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 ซึ่งได้มีการติดตามแบบสอบถาม จำนวน 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ติดตามเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2551 และครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2551 เนื่องจากได้มีการรอกการส่งกลับจนถึงวันครบกำหนดการส่งแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการประมวลผลและรวบรวมข้อมูลตามจำนวนดังกล่าว

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ผู้ศึกษาใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการประมวลความคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารหน่วยงาน/องค์กร และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนผู้สูงอายุ ระหว่างปี 2549-2550 โดยจำแนกแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทองค์กร ตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุ ในส่วนนี้เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended) และคำถามปลายปิด (Close-ended) จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรู้ต่อการได้รับสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนผู้สูงอายุ ประกอบด้วยเงื่อนไขคุณสมบัติองค์กร หลักเกณฑ์ลักษณะโครงการ รายการค่าใช้จ่าย และวงเงินที่กองทุนให้การสนับสนุน จำนวน 23 ข้อ โดยผู้ศึกษาให้คะแนนการวัด 2 ลักษณะ คือ

ก. ตอบใช่	หมายถึง ตอบถูก	ให้คะแนนเท่ากับ 1
ข. ตอบไม่ใช่	หมายถึง ตอบผิด	ให้คะแนนเท่ากับ 0

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนผู้สูงอายุ ประกอบด้วย การรับเรื่อง การตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการ การเบิกจ่ายสนับสนุนโครงการ และการติดตามผลและส่งเสริมการดำเนินงานโครงการ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธี Likert Scale ซึ่งมีการกำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 19 ข้อ

เชิงบวก

เห็นด้วยมากที่สุด	ระดับคะแนน	5
เห็นด้วยมาก	ระดับคะแนน	4
เห็นด้วยปานกลาง	ระดับคะแนน	3
เห็นด้วยน้อย	ระดับคะแนน	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการขอรับการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนผู้สูงอายุ ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ในการให้การสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนผู้สูงอายุ และความรู้ในการเขียนโครงการ โดยใช้มาตราวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธี Likert Scale ซึ่งมีการกำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 13 ข้อ และข้อเสนอนแนะต่อแนวทางการส่งเสริมการได้รับสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนผู้สูงอายุ ในส่วนนี้เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 1 ข้อ

เชิงบวก

มากที่สุด	ระดับคะแนน	5
มาก	ระดับคะแนน	4
ปานกลาง	ระดับคะแนน	3
น้อย	ระดับคะแนน	2
น้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบเครื่องมือหาความเที่ยงตรง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขและเลือกเฉพาะข้อความที่มีความเที่ยงตรง มาใช้ในการสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจริง

2. ความน่าเชื่อถือ (Reliability) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย โดยนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Pre-test) เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น โดยนำไปทดสอบกับผู้บริหารหน่วยงาน/องค์กร และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนผู้สูงอายุ ระหว่างปี 2551 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนผู้สูงอายุ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9443

เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งหมดของแบบสอบถาม ระดับความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง ผู้ศึกษาจึงได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาปรับปรุงข้อคำถามบางส่วนอีกครั้ง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นได้ว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์ สามารถครอบคลุมเนื้อหาและอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารหน่วยงาน/องค์กร และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนผู้สูงอายุ ระหว่างปี 2549-2550 ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ส่งแบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้ไปทางไปรษณีย์โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้บริหารหน่วยงาน/องค์กร และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนผู้สูงอายุ ระหว่างปี 2549-2550 โดยเป็นการให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจ และให้ผู้ตอบมีความเป็นอิสระในการให้ข้อมูล และกำหนดระยะเวลาการเก็บแบบสอบถามคืนภายในระยะเวลาที่เห็นสมควร

2. แบบสอบถามที่รวบรวมได้มีจำนวนทั้งสิ้น 128 ชุด คิดเป็นอัตราการกลับคืนของแบบสอบถามเป็นจำนวนร้อยละ 72.73 รวมระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถาม 20 วัน

3. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การหาจำนวนค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าทางสถิติ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร โดยใช้ค่า t-test และค่า F-test ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ เมื่อผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามคืนครบแล้ว จะนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และประมวลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the social Science) โดยใช้ค่าสถิติวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงจำนวนร้อยละ
2. ข้อมูลเรื่องความรู้

การให้คะแนนหมวดความรู้ ได้แก่ เจื่อนไขคุณสมบัติองค์กร หลักเกณฑ์ลักษณะโครงการ รายการค่าใช้จ่าย และวงเงินที่กองทุนให้การสนับสนุน ในแต่ละข้อคำถามให้เลือกตอบใช่ ไม่ใช่ ถ้าตอบ(ใช่) ได้ 1 คะแนน ตอบ (ไม่ใช่) ได้ 0 คะแนน เกณฑ์การแบ่งระดับความรู้ แบ่ง 2 ระดับ ได้แก่

- ระดับสูง คือ ได้คะแนนมากกว่า 70% ของข้อคำถามทั้งหมดในส่วนนั้น
- ระดับต่ำ คือ ได้คะแนนน้อยกว่า 69% ของข้อคำถามทั้งหมดในส่วนนั้น

3. ข้อมูลเรื่องความคิดเห็น

การให้คะแนน ข้อคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีวิธีให้คะแนน ดังนี้ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก ปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

คำตอบระดับความคิดเห็น เชิงบวก

เห็นด้วยมากที่สุด	ระดับคะแนน	5
เห็นด้วยมาก	ระดับคะแนน	4
เห็นด้วยปานกลาง	ระดับคะแนน	3
เห็นด้วยน้อย	ระดับคะแนน	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1

จากการให้คะแนนดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้แบ่งเกณฑ์การวัดครั้งนี้ เป็น 3 ระดับ โดยมีวิธีการดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{3} = \frac{4}{3} = 1.33$$

ค่าคะแนน	1.00 – 2.33	อยู่ในระดับน้อย
ค่าคะแนน	2.34 – 3.67	อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าคะแนน	3.68 – 5.00	อยู่ในระดับมาก

4. ข้อมูลเรื่องปัญหาและอุปสรรค

การให้คะแนน ข้อคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีวิธีให้คะแนน ดังนี้ ระดับปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

คำตอบระดับปัญหาและอุปสรรค เชิงบวก

มากที่สุด	ระดับคะแนน	5
มาก	ระดับคะแนน	4
ปานกลาง	ระดับคะแนน	3
น้อย	ระดับคะแนน	2
น้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1

จากการให้คะแนนดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้แบ่งเกณฑ์การวัดครั้งนี้ เป็น 3 ระดับ โดยมีวิธีการดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{3} = \frac{4}{3} = 1.33$$

ค่าคะแนน	1.00 – 2.33	อยู่ในระดับน้อย
ค่าคะแนน	2.34 – 3.67	อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าคะแนน	3.68 – 5.00	อยู่ในระดับมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ความถี่ (Frequency)

2. ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

3. ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าคะแนนเฉลี่ย}$$

$$\sum fX = \text{ค่าคะแนนคำตอบในแต่ละข้อ}$$

$$N = \text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}$$

4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \frac{\sqrt{\sum fX^2 - (\sum fX)^2}}{N}$$

$$S.D. = \text{ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$\sum fX^2 = \text{ค่าคะแนนในแต่ละข้อ}$$

$$(\sum fX)^2 = \text{จำนวนความถี่ของแต่ละคำตอบ}$$

$$N = \text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}$$

5. เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ ค่า t - test และค่า F - test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Statistical Significant) ที่ 0.05 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance ANOVA)

6. ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอนี้เป็นคำถามปลายเปิดใช้วิธีเรียงลำดับความสำคัญมากน้อยของความเห็น และจัดกลุ่มให้อยู่ในหมวดหมู่ประเภทเดียวกัน

การนำเสนอข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อมูลและสรุปผลการศึกษาโดยมีสาระสำคัญจากแบบสอบถามคือ

1. การพรรณนา โดยอาศัยข้อมูลทางสถิติและการอธิบายโดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2. ตารางการกระจายของตัวแปร โดยอ่านค่าสถิติตัวเลขที่ปรากฏในตารางนั้นๆ เพื่อประกอบการบรรยายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา